

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 336.02:004.9

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18381779>

Цифрові технології у протидії корупції: концептуальні підходи в системі публічного управління та фінансів

Іващенко Максим Денисович

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,

майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна

maksym.ivashchenko@student.karazin.ua

ORCID ID: 0009-0004-9482-1017

Прийнято: 11.01.2026 | Опубліковано: 26.01.2026

Анотація. Статтю присвячено дослідженню концептуальних підходів до використання цифрових технологій у боротьбі з корупцією в системі публічного управління та публічних фінансів. Актуальність теми зумовлена зростанням ролі цифровізації як одного з ключових інструментів підвищення прозорості, підзвітності та ефективності діяльності органів державної влади в умовах інституційних трансформацій. **Метою** статті є систематизація та порівняльний аналіз основних концептуальних підходів до застосування цифрових технологій в антикорупційній політиці. У межах дослідження виокремлено п'ять **методологічних** підходів: підхід цифрової прозорості, інституційно-автоматизаційний, аналітично-превентивний, громадсько-учасницький та право-технологічний. **Результати.** Показано, що підхід цифрової прозорості базується на відкритості даних і цифровій фіксації управлінських процесів, що знижує рівень інформаційної асиметрії та посилює фінансову підзвітність. Інституційно-автоматизаційний підхід спрямований на

мінімізацію людського фактору шляхом автоматизації адміністративних і фінансових процедур. Аналітично-превентивний підхід розкриває потенціал використання великих даних і алгоритмів аналізу ризиків для раннього виявлення корупційних схем. Громадсько-учасницький підхід акцентує увагу на цифрових механізмах залучення громадян до контролю за використанням публічних фінансів, тоді як право-технологічний підхід передбачає інтеграцію цифрових інструментів безпосередньо в антикорупційну правову систему. Зроблено **висновки**, що ефективна протидія корупції можлива лише за умови комплексного застосування зазначених підходів із урахуванням інституційного середовища, правового регулювання та рівня цифрової зрілості держави. Сформульовано рекомендації щодо підвищення результативності цифрових антикорупційних механізмів, зокрема у сфері публічних фінансів.

Ключові слова: публічні фінанси; цифрові технології; корупція; антикорупційна політика; цифрова прозорість; електронне урядування; автоматизація управління; великі дані; громадська участь; право-технологічні інструменти.

Digital technologies in combating corruption: conceptual approaches in the system of public administration and finance

Maksym Ivashchenko

Postgraduate Student, Department of Finance, Banking and Insurance

V. N. Karazin Kharkiv National University,
Freedom Square, 4, Kharkiv, 61022, Ukraine

maksym.ivashchenko@student.karazin.ua

ORCID ID: 0009-0004-9482-1017

Abstract. The article is devoted to the study of conceptual approaches to the use of digital technologies in the fight against corruption in the system of public

administration and public finances. The relevance of the topic is due to the growing role of digitalization as one of the key tools for increasing transparency, accountability and efficiency of state authorities in the context of institutional transformations. The **purpose** of the article is to systematize and comparative analysis of the main conceptual approaches to the use of digital technologies in anti-corruption policy. The study identifies five **methodological** approaches: the digital transparency approach, institutional-automation, analytical-preventive, public-participatory and legal-technological. It is shown that the digital transparency approach is based on data openness and digital fixation of management processes, which reduces the level of information asymmetry and enhances financial accountability. **Results.** The institutional-automation approach is aimed at minimizing the human factor by automating administrative and financial procedures. The analytical-preventive approach reveals the potential of using big data and risk analysis algorithms for early detection of corruption schemes. The public-participatory approach focuses on digital mechanisms for involving citizens in monitoring the use of public finances, while the legal-technological approach involves the integration of digital tools directly into the anti-corruption legal system. **Conclusions.** It is concluded that effective counteraction to corruption is possible only if the above approaches are applied comprehensively, taking into account the institutional environment, legal regulation and the level of digital maturity of the state. Recommendations are formulated to increase the effectiveness of digital anti-corruption mechanisms, in particular in the field of public finances.

Keywords: public finances; digital technologies; corruption; anti-corruption policy; digital transparency; e-government; management automation; big data; public participation; legal and technological tools.

Постановка проблеми. Корупція залишається однією з ключових загроз ефективному функціонуванню державних інститутів, сталому соціально-економічному розвитку та довірі громадян до влади і в умовах цифрової

трансформації публічного управління особливої актуальності набуває питання використання цифрових технологій як інструменту протидії корупційним практикам. Електронне урядування, автоматизація адміністративних процедур, відкриті дані, аналітичні платформи та штучний інтелект дедалі частіше розглядаються не лише як засоби підвищення ефективності державного управління, а й як важливі елементи антикорупційної політики, здатні змінювати інституційне середовище та поведінкові стимули учасників публічних процесів.

Водночас вплив цифрових технологій на рівень корупції не є однозначним і залежить від концептуальних підходів до їх упровадження та використання. У науковій літературі формується низка підходів, які по-різному інтерпретують антикорупційний потенціал цифровізації - від забезпечення прозорості та підзвітності до мінімізації людського фактору й запровадження аналітично-превентивних механізмів виявлення ризиків [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові дослідження засвідчують зростаючий інтерес до ролі цифрових технологій як інструменту підвищення прозорості, підзвітності та ефективності антикорупційної політики. У роботі J. Deliversky (2025) [1] цифровізація розглядається як ключовий чинник трансформації антикорупційних механізмів у публічному секторі, при цьому автор наголошує на її системному характері та необхідності поєднання технологічних рішень із інституційними реформами. Дослідження підкреслює, що цифрові інструменти самі по собі не усувають корупцію, але створюють середовище, менш сприятливе для зловживань. Mária Žuffová (2020) проводить перше емпіричне крос-національне дослідження взаємозв'язку між законами про свободу інформації, відкритими урядовими даними та рівнем корупції та показує, що самі по собі політики доступу до інформації та відкриті дані не гарантують зниження корупції, якщо не супроводжуються свободою медіа й інтернету, а також іншими критичними умовами; без цих складових цифрові

реформи прозорості можуть залишатися неефективними або навіть слугувати лише символічними діями в боротьбі з корупцією.

У сучасних наукових дослідженнях цифрові технології розглядаються як провідний інструмент трансформації публічного управління та важливий чинник зниження корупційних ризиків. Зокрема, у роботі С. Петькуна та І. Мельник (2025) проаналізовано сучасні тренди цифрової трансформації публічного управління, серед яких електронне урядування, цифрові платформи взаємодії з громадянами та автоматизація управлінських процесів, що сприяють підвищенню прозорості, підзвітності органів влади та мінімізації можливостей для корупційних зловживань. Питання застосування конкретних цифрових інструментів у фінансовій сфері публічного управління розкрито у дослідженні К. Токаревої та Д. Березовського (2024), де обґрунтовано потенціал блокчейн-технологій, електронних реєстрів і цифрових систем обліку як засобів забезпечення відкритості фінансових потоків і зниження рівня корупції. Подібну ж проблематику розвиває С. С. Коржов (2025), який акцентує увагу на інтеграції блокчейн-технологій у системи електронного урядування та доводить їх ефективність у протидії корупційним схемам завдяки децентралізації, незмінності даних і підвищенню довіри до державних цифрових сервісів. Kumar, S., Singh, J. P., & Kaur, G. (2020) досліджують можливості використання аналітики великих даних (big data analytics) для виявлення та прогнозування шахрайства й корупції в системах державних закупівель, зокрема через аналіз великих масивів даних про тендери, контрактні угоди та поведінкові патерни учасників.

Вплив цифровізації на сферу публічних фінансів комплексно проаналізовано у праці С. Криниці (2023), де розглянуто використання штучного інтелекту, великих даних та аналітичних платформ як інструментів підвищення фінансової прозорості, ефективності контролю та запобігання фінансовим порушенням. Стратегічний характер цифровізації як складової антикорупційної політики держави підкреслює Б. С. Маленко (2025),

обґрунтовуючи необхідність комплексної імплементації цифрових технологій у систему публічного управління для формування стійких антикорупційних механізмів.

Питання цифровізації фінансового управління як інструменту антикорупційної політики розкрито в дослідженні О. Глущенко, А. Хмелькова, О. Дячек, В. Бабаєва та С. Громова (2024) [6]. Автори аналізують використання цифрових технологій у податковій сфері та публічних фінансах, підкреслюючи їхню роль у зниженні тіньових практик, підвищенні податкової дисципліни та посиленні контролю за бюджетними потоками. Це дослідження репрезентує інституційно-автоматизаційний і право-технологічний підходи в українському контексті.

Стаття Korchak і Mordas (2025) [22] аналізує досвід цифровізації в Україні як інструменту протидії корупції, підкреслюючи, що впровадження інноваційних цифрових ІТ-технологій у державному управлінні й адміністративних послугах значно знижує ризики корупційних практик та підсилює прозорість і контроль за діяльністю органів влади. В статті також зазначається, що реалізація цифрових рішень у рамках Державної антикорупційної стратегії та програм сприяє автоматизації процесів, зміцненню механізмів перевірки та підзвітності, що є ефективним і економічно доцільним способом запобігання корупції в Україні.

Проаналізовані наукові праці свідчать, що цифрові технології розглядаються сучасною наукою не як універсальний засіб боротьби з корупцією, а як інструмент, ефективність якого визначається інституційними, правовими та соціальними умовами. Це підтверджує доцільність використання багатопідходової концептуальної рамки, запропонованої у статті.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Більшість емпіричних досліджень фіксують кореляцію між рівнем цифровізації публічного управління та зменшенням корупційних проявів, однак питання чіткої причинності залишається відкритим. Недостатньо дослідженим є вплив

супутніх факторів - якості інститутів, політичної волі, незалежності судової системи - які можуть істотно модифікувати антикорупційний ефект цифрових рішень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї статті є узагальнення та систематизація основних концептуальних підходів до використання цифрових технологій у боротьбі з корупцією, а також аналіз їхніх можливостей, обмежень і ролі в сучасних умовах трансформації публічного управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. З урахуванням багатовимірності впливу цифрових технологій на антикорупційні процеси доцільним є перехід від загального аналізу проблематики до систематизованого розгляду концептуальних підходів до використання цифрових технологій у боротьбі з корупцією. Виокремлення таких підходів дозволяє структурувати наявні наукові напрацювання, виявити різні логіки інтерпретації антикорупційного потенціалу цифровізації та проаналізувати механізми її впливу на прозорість, підзвітність і ефективність публічного управління. Саме в межах концептуального аналізу стає можливим порівняти переваги й обмеження окремих підходів, а також окреслити умови їх результативного застосування в сучасних трансформаційних процесах.

1. Підхід цифрової прозорості.

Одним із центральних концептуальних підходів у сучасних антикорупційних стратегіях виступає підхід цифрової прозорості, який базується на ідеї, що широка відкритість даних та цифрова фіксація управлінських процесів здатні суттєво зменшити можливості для корупційних зловживань. Суть цього підходу полягає в інтеграції основних управлінських процесів і державних даних у цифрові платформи з відкритим доступом, що в межах системи публічного управління забезпечує посилення громадського контролю, скорочення інформаційної асиметрії між органами влади та суспільством і підвищення рівня інституційної підзвітності посадових осіб [2].

Цифрова прозорість спирається на уявлення про те, що інформаційна асиметрія є однією з головних детермінант корупційної поведінки, оскільки вона створює сприятливий простір для приховування рішень, маніпуляцій та невідомих практик, в той час як відкритий доступ до електронних реєстрів, бюджетних даних і процедурних записів зменшує цей простір, покращує можливості моніторингу з боку як контролюючих органів, так і суспільства. Ця ідея узгоджується і з міжнародною практикою відкритого уряду та антикорупційними принципами, що просуваються різними міжнародними ініціативами, зокрема в рамках Open Government Partnership [3], де відкриті дані розглядаються як один із фундаментальних елементів прозорості та підзвітності державних інститутів.

Важливими цифровими інструментами, що реалізують цей підхід, є електронні державні реєстри, портали відкритих бюджетів, системи електронних закупівель та інші платформи публічних фінансів. Електронні реєстри декларацій посадових осіб, відкриті дані про власників компаній та бенефіціарів, а також публічні бюджети дозволяють здійснювати багатовимірний аналіз поведінки суб'єктів публічної влади, їхніх фінансових зв'язків і рішень, що раніше були непрозорими або важкодоступними для широкої аудиторії. Практичними прикладами є портали електронних закупівель, такі як українська система Prozorro, що забезпечують доступ до повної історії процедур закупівель, пропозицій учасників і документальних рішень, що істотно обмежує можливості для переговорних закупівель та змов.

Антикорупційний вплив цифрової прозорості реалізується через ланцюг причинно-наслідкових механізмів: відкритість даних → зниження інформаційної асиметрії → підвищення підзвітності та контролю → зниження корупційних ризиків. Відтак вона сприяє не лише виявленню вже наявних порушень, а й передбаченню та запобіганню нових. Міжнародні аналітичні звіти відзначають, що широке та ефективне використання відкритих даних,

особливо в поєднанні з електронними закупівлями, значно підсилює прозорість процедур державних фінансів і знижує можливості для непрозорих практик [4].

Проте цифрова прозорість не є універсальною відповіддю на всі корупційні прояви. Частина наукової літератури підкреслює, що ефективність відкритих даних у боротьбі з корупцією залежить від контексту, включно з рівнем свободи медіа та інтернету, наявністю громадянського суспільства та незалежної судової системи і лише у середовищах, де ці умови дотримані, відкриті дані можуть реально сприяти зниженню рівня корупції, оскільки вони дозволяють не тільки публікувати інформацію, а й ефективно її аналізувати і використовувати у процесах контролю та підзвітності [5].

2. Інституційно-автоматизаційний підхід.

Важливе місце серед концептуальних підходів до використання цифрових технологій у протидії корупції посідає інституційно-автоматизаційний підхід, у межах якого цифрові технології розглядаються передусім як інструмент мінімізації людського фактору в процесі прийняття адміністративних рішень. Основна ідея цього підходу полягає в тому, що значна частина корупційних практик виникає в ситуаціях безпосередньої взаємодії між посадовою особою та громадянином або бізнесом, особливо за умов наявності дискреційних повноважень та непрозорих процедур. Інституційно-автоматизаційний підхід спирається на положення інституційної економіки та теорії публічного управління, відповідно до яких корупція є функцією не лише індивідуальної поведінки чиновників, а й дизайну інституційних процедур і надмірна складність адміністративних процесів, можливість суб'єктивного трактування норм і «ручне управління» створюють стимули для корупційних зловживань [6, 7]. У цьому контексті автоматизація процедур виступає механізмом трансформації інституційного середовища шляхом формалізації та алгоритмізації управлінських рішень [8].

Головним інструментом реалізації цього підходу у фінансовій сфері є автоматизація фінансово-адміністративних процесів, зокрема шляхом

запровадження електронних фінансових послуг, цифрових дозволів і ліцензій, автоматизованих систем обліку та реєстрації, що мінімізують прямі контакти між платниками та посадовими особами фінансових органів і, відповідно, знижують ризики побутової корупції, включаючи дрібні хабарі, неформальні платежі та зловживання під час адміністрування фінансових і бюджетних процедур [9].

Антикорупційний ефект інституційно-автоматизаційного підходу досягається через перехід від індивідуальних, суб'єктивних рішень до стандартизованих алгоритмізованих процедур, у межах яких правила прийняття рішень є наперед визначеними та однаковими для всіх користувачів. Автоматизовані системи прийняття рішень мінімізують можливість вибіркового застосування норм, затягування процедур або створення штучних бар'єрів з метою отримання неправомірної вигоди. У цьому сенсі цифрові технології виконують функцію «інституційного фільтра», який обмежує дискрецію посадових осіб [10].

Особливе значення цей підхід має у сферах з високим рівнем корупційних ризиків, таких як видача дозволів і ліцензій, реєстрація бізнесу, земельні та будівельні процедури, митне та податкове адміністрування. Впровадження електронних сервісів у цих галузях дозволяє не лише прискорити процеси надання послуг, а й уніфікувати правила доступу до них, що підвищує рівень правової визначеності та довіри до державних інституцій [11].

Водночас у науковій літературі підкреслюється, що автоматизація не є нейтральним процесом і сама по собі не гарантує повного усунення корупції [12]. Існують ризики так званої «алгоритмічної корупції», коли корупційні інтереси можуть бути закладені на етапі проєктування цифрових систем або нормативних алгоритмів. Крім того, надмірна автоматизація без належного контролю може призводити до зниження гнучкості управління та обмеження прав громадян на оскарження рішень, тому ефективність інституційно-автоматизаційного підходу значною мірою залежить від якості нормативного

регулювання, прозорості алгоритмів і наявності механізмів зовнішнього контролю.

3. Аналітично-превентивний підхід.

Аналітично-превентивний підхід у боротьбі з корупцією базується на застосуванні великого обсягу даних, штучного інтелекту, блокчейн-технологій та алгоритмів аналізу ризиків для виявлення корупційних схем і аномалій у великих інформаційних масивах. На відміну від традиційних моделей, орієнтованих передусім на реагування та покарання після виявлення порушення, аналітично-превентивний підхід робить акцент на ранньому попередженні корупційних ризиків шляхом автоматизованого виявлення відхилень від нормативних моделей поведінки, що можуть свідчити про зловживання чи нелегальні практики [13, 14]. Центральним аспектом цього підходу є інтеграція ризик-орієнтованих аналітичних систем у публічні інформаційні екосистеми, що дозволяє здійснювати постійний моніторинг великих обсягів даних, таких як результати державних закупівель, податкові надходження, фінансові звіти, декларації посадових осіб тощо. Алгоритмічні рішення і моделі машинного навчання використовуються для обробки гетерогенних даних, виявлення аномалій, кластеризації підозрілих патернів та оцінювання ризиків [15].

Однією з важливих переваг аналітично-превентивного підходу є його здатність виявляти корупційні ризики на ранніх стадіях ще до того, як вони набули суттєвих негативних наслідків. Це досягається шляхом інтеграції моделей ризик-оцінки у роботу державних і правоохоронних органів, що дозволяє сегментувати транзакції за рівнями ризику, пріоритезувати перевірки та ефективніше спрямовувати ресурси контролюючих структур [16]. Наприклад, у сфері державних закупівель алгоритмічні модулі можуть автоматично виявляти аномальні співпадіння постачальників, непропорційно високу частку виграних тендерів або схеми «поділу замовлень» з метою

обходження конкурентних процедур, що значно зменшує можливості для змов і маніпуляцій [17].

У сфері податкового адміністрування аналітичні системи ризик-менеджменту дають можливість автоматично оцінювати профілі платників податків на предмет невідповідностей між задекларованими даними та іншими джерелами інформації (платіжні дані, касові звіти, трансакції). Алгоритмічний аналіз таких комплексних даних дозволяє виділяти випадки можливого ухилення від сплати податків або непрозорого переміщення активів, що традиційними методами контролю може бути виявлено значно пізніше [18].

Використання штучного інтелекту та машинного навчання у детекції корупційних схем також охоплює аналіз декларацій доходів державних службовців, де алгоритмічні системи здатні виявляти невідповідності між доходами, майновими змінами та задекларованими джерелами прибутку, що дозволяє не лише ідентифікувати потенційні випадки незаконного збагачення, а й сприяти формуванню превентивних моделей взаємодії, які сигналізують про підвищений ризик на ранній стадії [19].

Однак у науковій літературі також підкреслюється, що аналітично-превентивний підхід має обмеження, пов'язані з якістю даних, етичними аспектами використання алгоритмів та ризиками упередженості у моделях штучного інтелекту. Недостатня якість, повнота або несумісність даних можуть значно знизити ефективність аналітичних систем або навіть призвести до хибних позитивних сигналів, що дискредитують процес контролю [20]. Крім того, автоматизовані моделі повинні бути прозорими для забезпечення довіри суспільства та правомірності дій, оскільки приховані алгоритмічні рішення можуть створювати ризики порушення прав і свобод громадян [21].

4. Громадсько-учасницький підхід.

Громадсько-учасницький підхід ґрунтується на концепції активної участі громадян у процесах публічного управління та антикорупційного контролю за

допомогою цифрових інструментів. У межах цього підходу цифрові технології розглядаються не лише як технічний засіб підвищення прозорості, а як інституційний механізм розширення демократичної участі, що здатний посилювати підзвітність органів влади та стримувати корупційну поведінку посадових осіб [22, 23].

Провідну роль у реалізації цього підходу відіграють цифрові платформи зворотного зв'язку, електронні петиції, онлайн-моніторингові сервіси, а також краудсорсингові антикорупційні інструменти, створюючи можливість безпосереднього залучення громадян до спостереження за діяльністю державних органів, аналізу бюджетних витрат, контролю за публічними закупівлями та повідомлення про корупційні ризики. Така участь знижує рівень інформаційної асиметрії між владою і суспільством та формує додаткові канали суспільного контролю [24]. Разом із тим ефективність громадсько-учасницького підходу значною мірою залежить від рівня цифрової грамотності населення, довіри до інститутів влади, а також готовності держави інституціоналізувати результати громадської участі у процесі прийняття рішень і без реального врахування електронних звернень, петицій і результатів онлайн-моніторингу цифрова участь ризикує перетворитися на формальний елемент, що обмежує її антикорупційний потенціал [25].

5. Право-технологічний підхід.

Право-технологічний підхід ґрунтується на інтеграції цифрових технологій безпосередньо в механізми правового регулювання та правозастосування у сфері запобігання і протидії корупції. У межах цього підходу цифрові інструменти розглядаються як елемент інституційного дизайну антикорупційної системи, що забезпечує формалізацію, стандартизацію та автоматизацію виконання правових норм, зменшуючи простір для дискреційних рішень і вибіркового правозастосування і його чільним елементом є системи електронного декларування активів та доходів посадових осіб, які трансформують традиційні деклараційні процедури у цифрові реєстри

з уніфікованою структурою даних. Такі системи підвищують прозорість майнового стану публічних службовців, спрощують доступ контролюючих органів до інформації та створюють технічні передумови для автоматизованого аналізу декларацій. Цифровий формат декларування дозволяє здійснювати міжреєстрову звірку даних, що істотно підвищує виявлюваність незаконного збагачення та прихованих активів [26].

Важливим складником цього підходу є автоматична перевірка конфлікту інтересів, яка реалізується шляхом поєднання реєстрів публічних службовців, корпоративних прав, державних закупівель та інших баз даних. Алгоритмізовані механізми дозволяють виявляти потенційні конфлікти інтересів на ранніх етапах ухвалення управлінських рішень, переводячи антикорупційний контроль із реактивної у превентивну площину і таким чином, дотримання антикорупційних обмежень частково забезпечується не лише правовими санкціями, а й технічно закладеними обмеженнями [27].

Окреме місце в межах право-технологічного підходу посідає цифровий аудит і електронний контроль, які дозволяють здійснювати постійний моніторинг дотримання фінансової дисципліни та законності використання публічних ресурсів, оскільки використання цифрових слідів, журналів дій і автоматизованих аудиторських систем зменшує можливості для приховування порушень і сприяє підвищенню доказової якості антикорупційних розслідувань [28]. Разом із тим право-технологічний підхід актуалізує питання захисту персональних даних, прозорості алгоритмів і забезпечення процесуальних гарантій для суб'єктів контролю, а недостатня нормативна визначеність цифрових процедур або відсутність ефективних механізмів оскарження автоматизованих рішень може знижувати рівень довіри до антикорупційних інституцій та створювати ризики формального правозастосування.

Висновки. У результаті дослідження концептуальних підходів до використання цифрових технологій у боротьбі з корупцією встановлено, що цифровізація антикорупційної політики не є уніфікованим або суто технічним

процесом, а виступає складним багаторівневим явищем, яке поєднує технологічні, інституційні, правові та соціальні компоненти. Аналіз підходу цифрової прозорості засвідчив, що відкритість даних, електронні реєстри та публічні фінансові платформи істотно знижують рівень інформаційної асиметрії та підвищують підзвітність органів влади, створюючи структурні передумови для обмеження корупційних зловживань.

Інституційно-автоматизаційний підхід доводить ефективність зниження впливу людського фактору шляхом автоматизації адміністративних процедур і алгоритмізації управлінських рішень, що скорочує прямі контакти між посадовцями та громадянами та зменшує ризики побутової корупції. Водночас за відсутності належного інституційного контролю цифровізація може відтворювати існуючі управлінські дисфункції в електронній формі. Аналітично-превентивний підхід акцентується на використанні великих даних і штучного інтелекту для раннього виявлення корупційних ризиків, зміщуючи фокус із реагування на правопорушення на їх попередження, проте актуалізує проблеми алгоритмічної прозорості та захисту персональних даних. Громадсько-учасницький і право-технологічний підходи підкреслюють роль цифрових платформ участі та інтеграції технологій у правову систему (електронне декларування, цифровий аудит) у посиленні антикорупційного ефекту, результативність яких залежить від інституційної довіри, цифрової грамотності та чіткого нормативного регулювання з дотриманням прав людини.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що жоден із розглянутих підходів не є самодостатнім, а ефективна антикорупційна політика в умовах цифрової трансформації потребує їх комплексного та взаємодоповнювального застосування, що дозволяє сформулювати низку рекомендацій щодо вдосконалення антикорупційної практики з використанням цифрових інструментів.

1. Забезпечити комплексність цифрової антикорупційної політики, поєднуючи інструменти цифрової прозорості, автоматизації, аналітики, громадської участі та правового регулювання в єдину узгоджену систему.

2. Посилити інституційну спроможність органів публічної влади щодо управління цифровими антикорупційними інструментами, зокрема шляхом підготовки фахівців, відповідальних за аналіз даних, алгоритмічний контроль і цифровий аудит.

3. Розвивати аналітично-превентивні механізми, орієнтовані на раннє виявлення корупційних ризиків, із дотриманням принципів прозорості алгоритмів, недискримінації та захисту персональних даних.

4. Інституціоналізувати цифрову участь громадян, забезпечивши реальні механізми врахування електронних петицій, результатів онлайн-моніторингу та громадських ініціатив у процесі прийняття управлінських рішень.

5. Удосконалити нормативно-правове регулювання право-технологічних інструментів, зокрема електронного декларування та автоматизованих перевірок, із чітким визначенням процедур відповідальності, оскарження та захисту прав суб'єктів контролю.

6. Спрямувати подальші наукові дослідження на аналіз довгострокової ефективності цифрових антикорупційних рішень, трансформацію корупційних практик у цифровому середовищі та роль цифрових технологій у післякризовому й післявоєнному відновленні.

Список використаних джерел

1. Deliversky J. The Role Of Digitalization In The Fight Against Corruption. *Environment. Technology. Resources*. 2025. Vol. 5, P. 69–72. DOI: 10.17770/etr2025vol5.8494.

2. Петькун С., Мельник, І. Сучасні тренди цифрової трансформації публічного управління. *Публічно-управлінські та цифрові практики*. 2025. № 2(5), С. 98-107. DOI: 10.31673/2786-7412.2025.028020

3. Open Government Partnership. Open Government Declaration. 2011. URL: <https://www.opengovpartnership.org/process/joining-ogp/open-government-declaration/> (дата звернення 10.01.2026)
4. OECD. Compendium of good practices on the use of open data for anti-corruption: Towards data-driven public sector integrity and civic auditing. Paris: *OECD Publishing*. URL: <https://www.oecd.org/gov/digital-government/anti-corruption-open-data.htm> (дата звернення 10.01.2026)
5. Mária Žuffová. Do FOI laws and open government data deliver as anti-corruption policies? Evidence from a cross-country study. *Government Information Quarterly*. 2020. Volume 37, Issue 3, 101480. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2020.101480>
6. Глущенко О. В., Хмельков А. В., Дячек О. Ю., Бабаєв В. Ю., Громов С. О. Цифрові технології управління публічними фінансами: податковий аспект. *Ефективна економіка*. 2024. № 3. DOI: 10.32702/2307-2105.2024.3.11
7. North, D. C. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge: Cambridge University Press. 1990. DOI: 10.1017/CBO9780511808678.
8. World Bank. Technology for transparency and accountability: Implications for development. *World Bank Group*. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/407031510747657764/pdf/121403-WP-PUBLIC-GovernanceAnnualReview.pdf> (дата звернення 10.01.2026)
9. Токарева К., Березовський Д. Застосування сучасних цифрових технологій у публічному управлінні (на прикладі фінансової сфери). *Право та інновації*. 2023. №3(43). С. 54-63. DOI: 10.37772/2518-1718-2023-3(43)-8
10. OECD. Public integrity handbook. *OECD Publishing*. DOI:10.1787/ac8ed8c8-en
11. World Bank. World Development Report 2016: Digital dividends. *World Bank*. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/23347/9781464806711.pdf> (дата звернення 10.01.2026)

12. Yeung K. Algorithmic regulation: A critical interrogation. *Regulation & Governance*. 2018. № 12(4), 505–523. DOI:10.1111/rego.12158
13. Коржов С. С. Інтеграція блокчейн-технологій у системи електронного урядування як механізм протидії корупційним схемам. *Ужгородський науковий журнал*. 2025. №03, С. 133-137. DOI: 10.24144/2788-6018.2025.03.2.21
14. Криниця С. Сучасні тренди розвитку цифрових технологій та їх вплив на публічні фінанси. *Збірник наукових праць Державного податкового університету*. 2023. № 2, С. 82–120. DOI: 10.33244/2617-5940.2.2023.82-120
15. Kumar S., Singh J. P., Kaur G. Big data analytics for detecting fraud and corruption in public procurement systems. *International Journal of Information Management*. 2020. № 51, 102045. DOI: 10.1016/j.ijinfomgt.2019.102045
16. OECD. Harnessing public sector data for sustainable development. *OECD Publishing*. URL: <https://doi.org/10.1787/dc8f4f7e-en> (дата звернення 10.01.2026)
17. Study on the use of data analytics and big data for fraud risk management in EU financial services. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/report-data-analytics-fraud-risk-management_en.pdf (дата звернення 10.01.2026)
18. OECD Risk Awareness Tool for Public Procurement. *OECD Publishing*. URL: <https://www.oecd.org/gov/ethics/oecd-risk-awareness-tool-public-procurement.htm> (дата звернення 10.01.2026)
19. Bertot J. C., Jaeger P. T., & Grimes J. M. Using ICTs to create a culture of transparency: E-government and social media as openness and anti-corruption tools for societies. *Government Information Quarterly*. 2018. № 29(1), p. 1–13. DOI:10.1016/j.giq.2011.01.011
20. Kitchin R. The data revolution: Big data, open data, data infrastructures and their consequences. *Journal of Regional Science*. Volume. 2014. № 56, Issue 4, P. 722-723. DOI:10.1111/jors.12293
21. Pasquale F. The black box society: The secret algorithms that control money and information. *Harvard University Press*. 2015. 320 p. URL:

https://tetrazolelover.at.ua/Frank_Pasquale-The_Black_Box_Society-The_Secret_AI.pdf (дата звернення 10.01.2026)

22. Fung A. Putting the public back into governance: The challenges of citizen participation and its future. *Public Administration Review*, 2015. № 75(4), P. 513–522. DOI.10.1111/puar.12361

23. Ivashchenko M. Behavioral approach to decision-making in the financial market. Globalisation processes in the world economy: problems, trends, prospects : Collective monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2023. С. 110-136. DOI: 10.30525/978-9934-26-378-1-6

24. Korchak N., Mordas I. Digitalization as a Tool to Prevent Corruption: Innovative Experience of Ukraine. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Public Administration*. 2025. № 20(2), P. 29–33. DOI: 10.17721/2616-9193.2024/20-5/12

25. UNDP. Harnessing data to improve corruption measurement: Technology and innovation present opportunities. *United Nations Development Programme*. December 9, 2025. URL: <https://www.undp.org/stories/harnessing-data-improve-corruption-measurement> (дата звернення 10.01.2026)

26. Rajni Bajpai and Bernard Myers. Enhancing government effectiveness and transparency: The fight against corruption. *World Bank Group*. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/governance/publication/enhancing-government-effectiveness-and-transparency-the-fight-against-corruption> (дата звернення 10.01.2026)

27. Маленко Б. С. Імплементация цифрових технологій у системі публічного управління як стратегічний вектор антикорупційної політики. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2025. № 3. С. 74-83. DOI: 10.32782/tnv-pub.2025.3.9

28. Guidance on audit of anti-corruption measures. *International Organisation of Supreme Audit Institutions*. URL: <https://www.intosai.org/fileadmin/downloads>

[/about_us/ IJGA_Issues/former_years/2019/EN_2019_v46n2.pdf](#) (дата звернення
10.01.2026)